

Պուլգեցիմբ որպէս և իմքմ չուզէր, ամաշխարհիկ կրօմասէր ամէի մի համառօտ կեմսագրութեամ՝ աշխարհական շուր մ'ալ տալ, իր ազգատորմիմ հնութեամբն և ազմուութեամբ. այլ իրրեւ պատմական գիտելիք բամափրաց յիշեցըմիմք, զոր իմքմ ալ յիշէր ամենոգարար, եթէ իր պաւազ Վրահայոց կողմերէ եկեր էր ի Կ. Պօլիս. և արդարեւ արծանազիր և պատմազիր միարամիմ ժարեամ տոհմիմ յիշատակմ հանելու միմիւ յ'ժմ դար, միանգամայն ամոր ազմուութեամը և հարզառութեամը վկայելով, զոր երեւի վաճառականութեամը շահած եմ, մամաւանդ նոսաացոց հետ առեստոր ընելով. վասն զի ասոնց յատովկ և բամովկ զրամիյ ամուամբ արծանացած է Ճ-ր յամիմ 1283, Հայոց Ուտի աշխարհիմ Նոր Գերդի կամ Գոշայ Հանոց մէջ, որոյ ընծայեր է Յ-Ն-? կոռած տեղը, 4000 բանակով զմած. իսկ իր հայրը Ռ-Ե-ի տասմանպատիկ աւելի զնով, այսիմբ 40,000 դոկասովկ (*) զմնը է Գետիկ վիսլը՝ բոլոր սահմաններովը: Խամօթ է սա իր ժամանակակից Դիրակու պատմմիմ, որ Կ'աւանդէ մեզ, թէ երբ յամի 1254 Թաթարք առվիմ, աւրեցիմ և աւարեցիմ Կարմոյ քաղաքը, հօմ գտուեր Ումէկ ալ, բայց կրօցաւ զօտափի և իր որդեւ տվեր փոխարդիլ ի Տիգիս. Թաթարք իր հարլատութեմէն և կարորութեմէն մեծ շահ յուսալով՝ ոչ միայն ազատ թողորչիմ, այլ և պատուէիմ զմա՝ Ա-ի ամուամներով այսիմքն ազբուական. իսկ պատմիչ Կ'անուամէ « Այր մի Նեծառան Հ-նասառին » : Ումէկի հայրն ալ իր որդույն ամուամբ Ճ-ր կողուէր, և հայրենեօր էր ի Մամազ կերա քաղաքէ Քիմ Հարք գաւառի. իր մեծութեամն ալ թշամ և յիշատակ կայ խաչարձան մի երթաջակ Ապարաներոյ վանքը կամզամած, յամիմ 1202. « Ի բարեխոսութիմ Պ-րոն Ճ-րն». ի թու. ՈԾԲ » : Պատուամումն Պ-րոն՝ ոչ միայն ազմուութեամն մշամ է, այլ թուի թէ և յարեւմնեաց ընդումելում զայմ, որպէս Ռուբինեամբ ի Կիլիկիա: Պատութեամ մթութեանց միշշը յամկարծ ծագած կայ ծերու նմամ յայտնել Ժարի ազգարամութիւնն՝ իրմէ վերջի եօթն դարուց մէջ, թողով իրմէ առջիններն և ամոնց գործերը:

* Գուկասն (Ճաշօ) զեմենտկոյ և Ֆեոդենցայի և այլոց ոսկի դահնեկամն էր, որոց վերոյիշեալ ումէկի գումարը Ցիւթական արժէքով կէս միլիոն ֆրամք կ'ընէ. իսկ իրական արժէէիւք ժամանակին գոմէ եռապատիկ աւելի:

ԱԶԴ. — Կը խմբուի թէ ամուցմէ, որք Կ'ուլգեն մոր բաժամորդ գրուիլ, և թէ այն թիմ բաժամորդերէն որ ցարդ չեմ որկած իրենց բաժամորդագիւմ համիլ հասցըմել զայմ. որպէս զի ժամանակին ընդումելու զալ տարւոյ թերթերը:

ՑԱՆԿ

Պաւղիկեան աղանդն	461
Նեմեսիոս	477
Ընդ Հայս Ռուսիոյ	482
Ուսումն Հայ Լեզուի	487
Վենետահայ	491
Իշխանաց Կողիք	497
Հանգիստ Վ. Հ. Ամրահամու Ճայրեան	506